

Forfatter: Udrag fra Pulcinellen

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 214.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-textsingemann01-shoot-idm140296365580144/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

gjælde for – saa vis dig i din Majestæt! Med en ringere Natur, end min egen, vil jeg hverken skifte Ord eller prøve Kræfter!»

Hundeskramslæt reiste sig nu paa Bagbenene. Det havde en Hestefod og forfærdelige Kloer. Det sprædede Ild af et Slags Dragesvælg. – Det gribt Pulcinellen i Faustkapoen med den ene Klo og viste ham med den anden et Papir med blodrøde Bogstaver.

«Vel! det har sin Rigtighed! Contracten er udløbet!» – vedblev Pulcinellen og løb vildt med den kvakkende Stemme. – «Vil du flyve til Helled med mig paa min Kappe? Velan!» – Han rev Kappen af sine Skuldre og udbrælte den paa Braderne. – «Det kan skee, naar jeg er færdig og med tilbørlig Pathos har fremsagt min Udgangssrepik for dette æsthensk dannede Publicum!»

Idet nu den unge Pige saa den opreste Djævleskikkelse og de Flammer, den udspyede, styrtede hun med et Krampeskrig i Modrens Arme og blev hastig bortfjernet.

Pulcinellen studsede for et Øieblik, men var strax med igen i sin Rolle. Dog nu var det som Gjøgleren i han; pludselig var forsvunden, og den ødelagte Konstneraand atter vilde udtræde af sin Ruin. Han foer med Handen over Mundem og borttag udentvivl det skjulte Instrument, der vanheldede hans Stemme. Han vendte sig mod Djævleskikkelsen med sand tragisk Hethed i Blik og Muner, og med sin smukke naturlige Stemme, uden Spor af Ironie og Travestering, fremsagde han paa Italiensk i ubunden Stil den glimrende Replik i Byrons Manfred, hvormed Helten i sin Dodsstund trodser Dæmonen, han har forskrevet sig til, og ligesom tilintetgør ham. Han seer Dæmonernes Fyrste for sig, men træder ham under Øine med sin Aands-Overlegenhed; han føler en større Magt i sin egen Ville, end alle Dæmoners tilsammen. Han bøier sig kun for Nødvendigheden i den Undergang, han selv med Frihed har valgt og beredt sig, medens han endog tilsidst med atheistisk Overmod afviser enhver Aandernagt udenfor sit eget Viesen. «Hvad jeg har øvet – er øvet!» – led der med sandt tragisk Udtryk fra Skuespillerens Læber, og med en Sandhed, som om han udtalte sin egen dybste Folelse, tilføiede han med Handen knuget mod sit Bryst – »jeg føler en Kval her, som du hverken kan forøge eller formindsk!» Men nu løftede han sit Hoved med en Kraft og Stolthed, som syntes at trodse den evige Dommer selv med de Fordomte, og med afsindig Selvmodsigelse vedblev han: «Den udødelige Aand er ansvarlig for sig selv, men ikke

for dig eller nogen anden Fordømt! – den er sit eget Ophav, sin egen Tilintetgører – hverken Tidens eller Rummetts Træl – den afryster sin Dodeligheds Slør og bliver hvad den er i al Evighed.» Han syntes at vøxe til en Kæmpe, tagtet han var ligbleg, men sank pludselig sammen, som af Gra over sig selv. »En Run er jeg – det veed jeg! – sagde han med dyb, næsten døende Stemme – »men *du* var ikke min Sjæls Forstyrter; – det var jeg selv. – Jeg var ene og *vil* være ene. Bort, du Overvundne! – Dødens Haand knuger mig – men ikke *din!*» Han havde atter hævet sig i al sin Kraft. Med et voldsomt Stød nedstyrtede han nu Djævleskikkelsen, hvis skjulte Statist forskrækket tog Flugten og lod sin lodne Hud tilbage.

Tilskuerne løg og klappede; men man holdt pludselig inde; thi nu begyndte den dødlelse Pulcinel sin mesterlige Efterligning af en Døende Miner og Bevægelse. Han vilde formodentlig trods det tragiske Alvor, der syntes at have overvældet ham, give sin Afskedsreplik til Verden et komisk Udtryk ved den kvækkende Pulcinenstemme, og han tog hastig Metal-Instrumentet i Munden. Idet samme hørtes et fjernt Skrig endnu af hin ulykkelige, vanvittige Pige. Gjøllerens Øine spillede sig op. Han såa ud som En, der kvæles. Hans Dødkamp blev nu pludselig sia sand og naturlig som det var tenkeligt. »Jeg deer! – jeg deer! – skreg han med den pudseerlige Pulcinenstemme og blev befremmet med stort Bifald. – »En Læge! – en Læge! – skreg han – sen! Præst! og Bifaldet blev endnu sterkere.

»Gud forbarme sig! Han har dog aldrig sjunket sin Kvækkepibe? – udbrød en Stemme blandt Konstnerne; men den overdøvedes af det stormende Bifald.

»Hun gjør det mesterligt! – mageløs sandt! raahte man og klappede.

»Evige Fader! – stønnede han endelig, som med det sidste Aandedrag – »tilgiv – tilgiv – at jeg ikke troer paa dig! – tilgiv og frels!

»Bravo, Bravo! Bravo, Pulcinel!« lod det rundt om ham, – og han styrtede nu om som et Lig.

Bifaldet vedbiev en Tidlang.

Da man endelig blev træt af at raabe Bravo, hørte man med Forfærdelse, at den ulykkelige Pulcinel denne Gang havde givet sin Dødsseene for Alvor, og at Pulcinenstemme-Instrumentet var kommet ned i hans Hals og havde kvalt ham. Det tilsyneladende Tilfælde havde upaatvivlelig en cybere Grund. At hin vanvittige Piges Skrig